

Sider unntatt offentlighet er fjernet, jf Offentleglova § 24.

ADMINI NOTODDEN

BESKRIVELSE OG BILDER

DOKUMENTASJONSVEDLEGG TIL FREDNINGSVEDTAK
ETTER KULTURMINNELOVEN §§ 15 OG 19

Av Eystein M. Andersen, Telemark fylkeskommune 2014

Admini er uløselig knyttet til starten på den store og revolusjonerende industriutbyggingen på Notodden og Rjukan som fikk avgjørende samfunnsmessig betydning både i Norge og internasjonalt. Sam Eyde og Hydro var avhengige av et førsteklasses representasjonsanlegg som kunne ta imot internasjonale samarbeidspartnere for å skaffe de enorme kapitalmengder som krevdes til prosjektets oppbygging og videreutvikling.

Anlegget troner på en framskutt tomt sør på Villamoen, et nivå over Grønnebyen, med utsikt over fabrikkområdet på det nederste nivået ved Heddalsvatnet. Sammenhengen mellom disse elementene gjenspeiler den gamle tredelingen fra industrialiseringens første fase internasjonalt; fabrikk – arbeiderboligene – «herregården», og er en tydelig lesbar struktur bygningsmessig og i landskapet fra Hydros etableringsfase på Notodden. Anlegget som helhet er et av landets aller fremste og best bevarte eksempel på denne typen representasjonsanlegg i perioden fra slutten av 1800-tallet til mellomkrigstiden. Det er det mest forseg-

gjorte og påkostede av Hydros tidlige representasjonsanlegg.

Admini hovedbygning fremstår som autentisk og med integritet. Den er godt bevart både i eksteriør og interiør. Den har TG 1 og trenger kun ordinært vedlikehold, men klimaforholdene i interiøret bør undersøkes nærmere.

Foto: Anders B. Wilse 7.5 1912. Villaen bak til venstre, Admini i midten i front og tennisbanene bak til høyre. Rett til høyre for tennisbanene ses den tidligere innkjøringen til Direktørboligen.

1. Admini Notodden, hovedbygning

Admini Notodden var Hydros første hovedsete og representasjonsbolig. Her bodde Sam Eyde når han var på Notodden, og her ble selskapets generalforsamlinger avholdt på Hydros stiftelsesdag 2. desember hvert år for å imøtekomme kravet om at Notodden var selskapets hovedsete. Det ble tegnet av arkitekt Henning Kloumann (1869-1941) på oppdrag fra Sam Eyde og Norsk Hydro i 1905-1906. Byggearbeidene ble ledet av byggmester A. B. Aarsten. Deler av interiørene og inventaret var det møbel- og interiørkunstneren John Borgersen (1863-1930) som sto for. Bygget er en representant for arkitekturen omkring 1900 og et vitnesbyrd om Sam Eydes orientering innen arkitektur og interiørkunst.

Bygningen i to etasjer, med kjeller og loft, er oppført i utfylt reisverk med papplag og liggende panel. Isolering er senere sprøytet inn. Grunnmuren er av betong og taket dekket med bord og sort tegl. Bygget er gitt en nyklassisistisk sluttet og symmetrisk volumoppbygging, med mansardtak og en høyreist tempelgavlformet åpen risalitt med fire søyler mot utsikten i sør. Vinduer og dekoreringsdetaljer har karakter av jugendstil. Arkitekturen har referanser både til embetsmannsarkitekturen i Norge og til italiensk villaarkitektur. Bygget var fra starten utstyrt med elektrisk lys og telefon.

Økonomirom, kjeller, loft og andre underordnede rom har som ventet hatt flere endringer og moderniseringer. Ellers er det imidlertid gjort få endringer i bygget. De viktigste endringene ble gjort i 1939 og slutført i 1947/1948 da interiørene ble gitt et mer modernistisk preg. Det er ikke gjort endringer av betydning i eksteriøret, bortsett fra ombyggingen i risalitten i 1939 som følge av rivningen av hovedtrappen inne. Balkongen i annen etasje med glassutgang i britisk Late Georgian-stil ble da fjernet, og erstattet av tre enkle vinduer – ett mellom hver søyle. I første etasje ble de små sidevinduene på hver side av utgangsdøren erstattet av store nye funksjonalistiske vinduer. Utgangsdøren ble laget ny med mer modernistisk formspråk. Arkitekt for ombyggingen både ute og inne var trolig Olaf Lilloe, som arbeidet for Hydro i 1930-årene.

Kloumanns tegning av syd-fasaden til venstre, tilhører Norsk Hydro. Syd- og vestfasaden i dag til høyre.

Kloumanns tegning av nordre fasade øverst til venstre, tilhører Hydro. Samme fasade i dag over. Detalj fra inngangspartiet under, og østre fasade under til venstre.

2. Adminis villa.

Villaen er som hovedbygningen tegnet av arkitekt Henning Kloumann (1869-1941) på oppdrag fra Sam Eyde og Norsk Hydro i 1905-1906. Den ble benyttet som bolig for høytstående personer i Hydro eller personer som Hydro samarbeidet med. Den ble siden benyttet som tilskudd til hovedbygningen med ren overnatting og representasjon i mindre skala.

Villaen er utformet for å stå arkitektonisk til hovedbygningen. Den er oppført i utfyllt reisverk med liggende panel. Vinduer og dekoreringsdetaljer har karakter av jugendstil, mens bygningskroppen har et sluttet klassisistisk uttrykk med halvvalmet tak. Grunnmuren er i naturstein, delvis pusset. En ark reiser seg i takflaten mot syd. Villaen har en vinkelfløy med inngangsparti mot nord.

Interiørene er ombygd og endret i flere omganger. I eksteriøret er det gjort enkelte endringer, men ikke av avgjørende betydning. Vinduene er byttet ut med kopier av de opprinnelige. Rekkverket på verandaen mot sør er nytt. På østfasaden er det på et tidlig tidspunkt bygd et karnapp i første etasje som erstatning for to vinduer. I vinkelfløyen mot nord er inngangspartiet bygd om omkring 1960 og en balkong føyd til på gavlen i annen etasje. Bygget har fått betongstein på taket.

Villaen fremstår som moderat autentisk og med god integritet. Den er i god stand og har TG 1.

3. Uthuset til Adminis villa.

Det lille uthuset på nordsiden av villaen er oppført samtidig i 1906. Den er bygd i reisverk med liggende kledning i første etasje og stående i den lett utkragede annen etasje. Det er enkeltdør på sørfasaden og dobbeltdør i gavlveggen mot vest. Utkragingen er en senere tilføyelse. Ellers er det gjort få endringer på bygget. Bare et par vinduer har kommet til. De opprinnelige glaserte teglsteinene er på plass.

Uthuset fremstår som autentisk og med integritet. Det er i god stand og har TG 1.

4. Tennisbanene.

Tennisbanene ble oppført samtidig med resten av anlegget i 1906. Det var opprinnelig to grusbaner på til sammen 1750 kvadratmeter, den søndre på 850, den nordre på 900. Den nordre banen er i dag delt i to, slik at det er tre grusbaner. Inngjerdingen av anlegget har skiftet flere ganger. I dag er det høye nettinggjerdet rundt banene. Det eksisterer gode fotografier fra 1912 av banen i bruk av Adminis gjester. Anlegget ble benyttet både av beboerne i Villaen og direktørboligen i tillegg til Adminis gjester. Det er i dag i bruk av Notodden Tennisklubb.

Anlegget fremstår som autentisk og med integritet. Det trenger kun ordinært vedlikehold utover utskifting av dårlige partier i gjerdet, og har TG 1.

